

Sygn. akt III AUa 749/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 grudnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Pasek
Sędziowie:	SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz SA Elżbieta Czaja (spr.)
Protokolant: protokolant sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 15 grudnia 2016 r. w Lublinie

sprawy T. B. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o prawo do renty socjalnej i renty rodzinnej

na skutek apelacji T. B. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 21 kwietnia 2016 r. sygn. akt VII U 2382/14

uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie w sprawie od dnia 22 grudnia 2015 roku i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Lublinie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Małgorzata Pasek Elżbieta Czaja

Sygn. akt III AUa 749/16

UZASADNIENIE

Decyzją z 9 października 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił T. B. (1) prawa do renty socjalnej od dnia 1 września 2014 roku, ponieważ Komisja Lekarska ZUS ustaliła, że wnioskodawca nie jest całkowicie niezdolny do pracy. Decyzją z 9 października 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych w B. odmówił T. B. (1) prawa do renty rodzinnej od dnia 1 września 2014 roku z tych samych powodów. W odwołaniu od powyższych decyzji T. B. (1) domagał się zmiany decyzji i przyznania prawa do renty socjalnej i rodzinnej, argumentując, że od czwartego roku życia jest pod stałą opieką neurologa z powodu epilepsji.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wnosił o ich oddalenie.

Postanowieniem z dnia 1 grudnia 2014 roku sprawy z obu odwołań zostały połączone do łącznego rozpoznania i wyrokowania.

Wyrokiem z dnia 21 kwietnia 2016 roku Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołania.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia:

T. B. (1), urodził się w dniu (...). Od dnia 1 września 2005 roku do 31 sierpnia 2014 roku był uprawniony do renty rodzinnej po zmarłym ojcu, zaś w okresie od 1 sierpnia 2010 roku do 31 sierpnia 2014 roku pobierał rentę rodzinną w zbiegu z rentą socjalną. Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalił wnioskodawcy prawo do renty socjalnej i rodzinnej, w związku ze schorzeniem trwającym od dzieciństwa – padaczką i zespołem psychoorganicznym.

W dniu 4 sierpnia 2014 roku wnioskodawca złożył kolejny wniosek o ustalenie prawa do renty rodzinnej i socjalnej.

Lekarz orzecznik ZUS w orzeczeniu z dnia 27 sierpnia 2014 roku stwierdził, iż T. B. (1) jest całkowicie niezdolny do pracy do 31 sierpnia 2016 roku. Wobec orzeczenia lekarza orzecznika ZUS zgłoszono zarzut wadliwości i w sprawie orzekła Komisja Lekarska ZUS, która orzeczeniem z dnia 24 września 2014 roku uznała, iż T. B. (1) nie jest całkowicie niezdolny do pracy.

W oparciu o powołane orzeczenie organ rentowy wydał w dniu 9 października 2014 roku zaskarżone decyzje.

Celem zbadania zasadności odwołań i prawidłowości wydanych decyzji Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych neurologa i psychiatry.

Sąd ustalił, iż wnioskodawca choruje na: padaczkę powstałą we wczesnym dzieciństwie, zaburzenia osobowości, zachowania spowodowane uszkodzeniem lub dysfunkcją mózgu, wczesny zespół psychoorganiczny. Biegli uznali, że T. B. (1) jest częściowo niezdolny do pracy z powodu padaczki i schorzeń psychiatrycznych. Biegła neurolog podała, iż napady padaczkowe u badanego mają różną morfologię, występują z różną częstotliwością – jeden lub dwa razy w miesiącu, raz na kilka miesięcy. Odwołujący pozostaje w systematycznej kontroli poradni neurologicznej. Badanie oraz dokumentacja medyczna wskazują na łagodny przebieg padaczki. Stan neurologiczny jest bez objawów patologicznych. Zdaniem biegłego neurologa systematyczne przyjmowanie leków wpłynie na redukcję napadów. Biegły psychiatra nie stwierdził u badanego całkowitej niezdolności do pracy wskazując na niewielkie ubytki zdolności poznawczych, poziom umysłowy w granicach dolnej normy i konieczność dalszego leczenia specjalistycznego.

Pełnomocnik wnioskodawcy zgłosił zastrzeżenia do powyższych opinii biegłych lekarzy sądowych, przedłożył dalszą dokumentację leczenia wnosząc o dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej biegłego neurologa.

Sąd dopuścił dowód z opinii uzupełniającej biegłego neurologa dwukrotnie. W opiniach uzupełniających z dnia 26.08.2015 r. i 27.01.2016 r. biegły neurolog podtrzymał stanowisko zajęte w opinii głównej podnosząc, że stwierdzone zmiany i wyniki badań (...), (...) wykluczają istnienie u skarżącego ciężkiej padaczki. Objawy choroby mogą zdaniem biegłego ulec dalszemu zmniejszeniu przy starannym leczeniu i powodują jedynie częściową niezdolność do pracy.

Rozstrzygając w sprawie Sąd oparł się na opiniach biegłych oraz wnioskach w nich przedstawionych. Biegli przeprowadzili bezpośrednie badanie wnioskodawcy, wnikliwie przeanalizowali dokumentację medyczną i omówili wpływ zdiagnozowanych schorzeń na zdolność do pracy. Biegli stwierdzili u wnioskodawcy częściową niezdolność do pracy, okresową do dnia 31 sierpnia 2017 roku. Wnioski zawarte w powołanych opiniach są wystarczająco uzasadnione. Sąd Okręgowy w całości podzielił wnioski biegłych w zakresie ustalenia u wnioskodawcy jedynie częściowej niezdolności do pracy istniejącej od dnia września 2014 roku do 31 sierpnia 2017 roku.

Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie T. B. (1) nie jest zasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 4 ust. 1 ustawy z 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2003 r., Nr 135, poz. 1268 ze zm.), renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18 roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25 roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Rentę przyznaje się na stałe - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała (art. 4 ust. 2 pkt 1 ustawy), bądź na wskazany okres - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa (art. 4 ust. 2 pkt 2 ustawy).

Zgodnie z treścią art. 68 ust.1 pkt. 3 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Dz. U z 2009 r., Nr. 153 poz.1227) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i przysposobione mają prawo do renty rodzinnej bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy do ukończenia 16 lat lub do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej niż do osiągnięcia 25 lat życia.

Całkowita niezdolność do pracy musi pozostawać w związku przyczynowym z naruszeniem sprawności organizmu powstałym w okresach wynikających z przepisu art. 4 ust. 1 pkt 1-3 cyt. ustawy oraz okresach wskazanych w art. 68 cyt. ustawy. T. B. (1) nie jest całkowicie niezdolny do pracy w świetle opinii biegłych, które Sąd podzielił a zatem nie spełnia przesłanki do ustalenia prawa do renty socjalnej i rodzinnej.

Z tych względów i na mocy powołanych powyżej przepisów oraz art.477¹⁴ §1 k.p.c. Sąd orzekł, jak w sentencji.

Apelację od powyższego wyroku wniósł wnioskodawca, zaskarżając wyrok w całości. Apelacja nie zawiera skonkretyzowanych zarzutów, jak wynika z jej treści skarżący nie zgadza się z dokonaną oceną stanu zdrowia i domaga się przyznania prawa do renty.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zaskarżony wyrok podlega uchyleniu z przyczyn, które sąd drugiej instancji zobowiązany jest wziąć pod uwagę z urzędu z mocy art. 378 § 1 k.p.c., bowiem postępowanie przed sądem pierwszej instancji dotknięte jest nieważnością w rozumieniu art. 379 pkt 2 i 5 k.p.c.

Jak wynika z przebiegu postępowania, występująca w imieniu wnioskodawcy jego matka - T. B. (2) nie była umocowana do działania w sprawie. Znajdujące się na karcie 50 i 51 upoważnienia nie zostały podpisane przez wnioskodawcę. Wbrew zapisowi protokołu rozprawy z dnia 22 grudnia 2015 roku brak ten nie został uzupełniony.

Należyte umocowanie pełnomocnika do działania w imieniu strony stanowi jedną z bezwzględnych przesłanek procesowych, a brak należytego umocowania prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 2 k.p.c.). Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 23 stycznia 2009 r., III CZP 118/08 (OSNC 2009, Nr 6, poz. 76) przyjął, że brak formalny pisma procesowego w postaci nienależytego umocowania pełnomocnika może być usunięty potwierdzeniem strony dokonanych przez niego czynności oraz że w tym celu sąd powinien wyznaczyć stronie odpowiedni termin. Jeżeli strona z takiej możliwości skorzysta, przyczyna nieważności, o której mowa w art. 397 pkt 2 k.p.c., zostanie usunięta ze skutkiem ex tunc. Potwierdzenie takie jest jednak możliwe tylko przed uprawomocnieniem się wyroku. W niniejszej sprawie matka wnioskodawcy, występowała na rozprawach przed Sądem Okręgowym w dniach 22 grudnia 2015 roku i 21 kwietnia 2016 roku bez umocowania i jej czynności nie zostały potwierdzone przez wnioskodawcę.

Dodatkowo zaznaczyć należy, że wnioskodawca nie był obecny na rozprawach w dniach 22 grudnia 2015 roku i 21 kwietnia 2016 roku, a odpisy uzupełniającej opinii biegłej nie zostały mu doręczone, a jedynie nieprawidłowo umocowanemu pełnomocnikowi, co w sposób oczywisty pozbawiło go możliwości obrony swych praw.

Reasumując, zaistniała w przedmiotowej sprawie, nieważność postępowania skutkuje koniecznością uchylecia zaskarżonego wyroku, częściowym zniesieniem postępowania przed sądem pierwszej instancji i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Lublinie.

W związku z powyższym bezprzedmiotowe stało się na tym etapie prowadzenie rozważań przez sąd drugiej instancji w zakresie zarzutów podniesionych w apelacji. Sąd I instancji rozpoznając ponownie sprawę, mając na względzie rodzaj schorzenia jakim dotknięty jest wnioskodawca, przeprowadzi postępowanie dowodowe w niezbędnym zakresie i wyjaśni wszelkie istotne dla sprawy okoliczności.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 386 § 2 k.p.c. w zw. z art. 108 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.